

Cikkismertetés: Az egészséget meghatározó strukturális tényezők integrálása az egészségfejlesztési szakemberek népegészségügyi mesterképzésébe

Article review: Integrating structural health determinants into Master of Public Health training of health promotion professionals

Ismertető: Bíró Éva ✉
*Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar Megelőző Orvostani Intézet,
Egészségfejlesztési Tanszék, Debrecen*

Ismertetett cikk: Komro KA, Lang DL, Walker ER, Harper PD. Integrating structural determinants into MPH training of health promotion professionals. *Am J Public Health*. 2018 Apr;108(4):477-479. doi: [10.2105/AJPH.2018.304309](https://doi.org/10.2105/AJPH.2018.304309)

Beküldve: 2019. 04. 07.
doi: 10.24365/ef.v60i2.452

Kulcsszavak: strukturális egészségdeterminánsok; népegészségügyi mesterképzés; egészségfejlesztési szakemberek

Keywords: structural health determinants; Master of Public Health training; health promotion professionals

Annak ellenére, hogy az Egészségügyi Világszervezet Egészség Társadalmi Meghatározói Bizottsága (World Health Organization, Commission on Social Determinants of Health) közel egy évtizede már felhívta a figyelmet a strukturális egészségdeterminánsokat célzó beavatkozások fontosságára, az ezt a feladatot ellátni képes szakemberek képzése nem kapott kellő hangsúlyt az elmúlt időszakban. Pedig fontos lenne, hogy az egészségfejlesztési szakemberek következő generációját felkészítsék arra, hogy képesek legyenek az egészség kontextuális és társadalmi-gazdasági (továbbiakban strukturális) determinánsait kezelni a népegészségügyi kutatások és gyakorlat által.

Áttekintve például az elmúlt 20 évben publikált közleményeket és a 20 legjobb amerikai népegészségügyi képzést folytató intézmény képzési programját megállapítható, hogy habár a strukturális determinánsok megváltoztatásához intézményi, közösségi és politikai szintű beavatkozások

szükségesek, ezek kevésbé szerepelnek a fókuszban. A Health Education & Behavior újságban megjelent intervenció vizsgálatok többsége egyéni szintű beavatkozásokra alapult, kb. egyharmad volt azoknak az aránya, amely intézményi szintű és nagyon kevés, amely közösségi vagy politikai szintű cselekvéseket mutatott be. A helyzet nem kedvezőbb az egyetemeken által kínált kurzusok esetében sem, itt a 20 képzőhely által tartott 275 kurzus anyagát áttekintve azt találták, hogy a kurzusok kevesebb mint egyötöde foglalkozott a strukturális egészségdeterminánsokkal, illetve az azokra irányuló beavatkozásokkal és volt néhány olyan kurzus is, amely csak az egyik témát vagy egyiket sem tárgyalta.

Ugyanakkor reményre ad okot, hogy egy 2016-ban megjelent, a népegészségügyi képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciákra vonatkozó ajánlás alapján elkezdődött a tantervek összehangolása az amerikai képzőhelyeken. Ezen ajánlás értelmében

a képzés során ki kell térni arra, hogy a társadalmi egyenlőtlenségek és a rasszizmus miként ássák alá az egészséget és jelentenek kihívást az egészség-egyenlőség elérésére vonatkozóan szervezeti, közösségi és társadalmi szinten; hogyan alkalmazható a rendszerszemlélet a népegészségügyi problémákra; és hogyan tudnak hatékonyan együttműködni szakmaközi csapatokban. Továbbá minden népegészségügyi mesterszakos hallgatónak – azon túl, hogy tisztában van a strukturális determinánsok egészségre gyakorolt hatásával – képesnek kellene lennie arra, hogy e hatások vizsgálatához kiválassza a megfelelő módszert és olyan beavatkozásokat tervezzen, amellyel e determinánsok fenntartható változása érhető el. Ennek fontos eleme a rendszer-szemlélet megértése és alkalmazása, ugyanis az egészség strukturális determinánsainak megváltoztatásához számos ágazattal – köztük a közösségfejlesztéssel, rendészettel, lakás- és magánszektorral, valamint a politikai döntéshozókkal és a politikai végrehajtókkal – kell partnerséget kialakítani helyi, regionális és országos szinten.

Mindezekben a területeken a társadalom- és magatartástudományi intézetek vezető szerepet kaphatnak a képzésben az elméletileg megalapozott beavatkozások fejlesztése, kvalitatív és kvantitatív

módszerek, programtervezés és értékelés témakörökben, amelyek megkönnyíthetik a rendszerekben rejlő, a rossz egészségi állapotot és egészség-egyenlőtlenséget fenntartó tényezők azonosítását és kezelését. A rendszerszemlélet és az interprofesszionális gyakorlat integrálása hatékony eszköz lehet abban, hogy az egészségfejlesztő szakemberek felkészüljenek az innovatív elméletek, módszerek és eszközök különböző tudományágakból történő adoptálására a strukturális változások megkönnyítése érdekében. Ezek a készségek segítenek az alábbi kompetenciák fejlesztésében is: populációalapú politika, program, projekt vagy beavatkozás kialakítására való képesség, valamint olyan politikai, társadalmi vagy gazdasági politikák és programok támogatása, amelyek javítják az egészséget a különböző populációkban.

Továbbá érdemes lenne az innovatív pedagógiai módszereket, mint például a csapat-, eset- és probléma-alapú tanulást beépíteni a tantervbe, mert ezek segítenek a tanulók tudásának és készségeinek szélesítésében a valós élet népegészségügyi problémáinak az interprofesszionális filozófiák, módszerek és eszközök segítségével történő megközelítésével.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Hazánkban a közelmúltban módosultak a népegészségügyi mesterképzésre vonatkozó képzési és kimeneti követelmények, amelyek tartalmazzák, hogy a népegészségügyi szakembereknek ismerniük kell az egészségi állapotot meghatározó tényezőket, a népegészségügyi projektek és az egészségpolitika elméleti hátterét és gyakorlatát, továbbá képesnek kell lenniük a szakmai problémák holisztikus, interdiszciplináris megközelítésére, a népegészségügyi kutatások fejlesztésére, helyi és országos hatáskörű kutatások tervezésére és kivitelezésére. Az egészségfejlesztés specializációt választó szakembereknek pedig mindezen túl ismerniük kell az egészségfejlesztési módszerek alkalmazásának lehetőségeit egyéni és közösségi szinten, valamint képesnek kell lenniük a népegészségügyi szükségletek kielégítését célzó egészségfejlesztési és betegségmegelőzési programok tervezésére, szervezésére, lebonyolítására és értékelésére.